

מדינת ישראל
משרד החינוך
מינהל חברה ונוער
אגף של"ח וידעת הארץ

**עיר צמחה מחולות
בעקבות ראשונים בנתניה**

**"ימי בראשית ישמשו לנו תמיד מקור לעידוד,
לשמחת היצירה, לחידוש רוח האחדות והאהבה."**

(עובד בן-עמי, מתוך: זאב וילנאי, "נתניה בירת השרון")

כיכר העצמאות, צילום: ד"ר אבישי טייכר, בתוך: [ויקיפדיה](#)

היש"מ מותאם לסדנת "המהפך הציוני במישור החוף"

מאת: **נפתלי בן שושן ורונית בין**

עריכה: **רונית בין**

עריכה לשונית: **אפרת חבה**

עיבוד: **אלי שיש**

אפריל 2013

רח' הנביאים 30, בניין ארלדן ירושלים, 91911, טל': 02-5603190/1, פקס': 02-5602054
אגף של"ח וידה"א – inbalba@education.gov

קובץ זה מכיל קישורים גם לאתרים חיצוניים שאינם אתרי משרד החינוך.
תוכן אתרים אלו, לרבות הפרסומות הכלולות בו, הינו באחריות בעלי האתרים ואינו באחריות משרד החינוך.

עיר צמחה מחולות

בעקבות ראשונים בנתניה

"ימי בראשית ישמשו לנו תמיד מקור לעידוד,

לשמחת היצירה, לחידוש רוח האחדות והאהבה"

(עובד בן-עמי, מתוך: זאב וילנאי, "נתניה בירת השרון")

נתניה היא **עיר שצמחה מחולות**. במקום שבו היו בעבר פרדסים, במזרחה של העיר, נמצא היום אזור התעשייה, וממנו יוצא רחוב מסחרי ראשי – רחוב הרצל – הנמשך עד חוף הים, עד כיכר רחבת ידיים, כיכר העצמאות. זהו הוא הלב הפועם של נתניה – על אף שהעיר צמחה והתפתחה ממערב לכביש החוף וממזרח לו.

נתניה נוסדה על-ידי קבוצת **"בני בנימין"** בשנת 1929 כיישוב לבני המושבות ולפועלי הפרדס. היא נקראה בשם זה על שם **נתן שטראוס**. נתניה הוכרזה כעיר בשנת 1948. היא נקראת גם "בירת השרון", על שום היותה העיר הגדולה ביותר באזור השרון; וכן "עיר היהלומים", בשל תעשיית היהלומים המפותחת שהתקיימה בה בעבר.

מסלול היש"מ עובר בעיקרו ברחוב הרצל, שסביבו מרוכזים אתרים המספרים את תולדות העיר והמשמרים את עברה.

נתניה היא דוגמה אחת מרבות למימוש הרעיון הציוני בארץ ישראל. אתריה הראשונים שלובים בנופה העכשווי, שילוב המציג את התפתחותה של נתניה ממושבה לעיר.

חבל ארץ: מישור החוף, השרון.

משך זמן היש"מ: כ-5 שעות (ללא נסיעה).

אורך מסלול ההליכה: 3 ק"מ.

מפה: מפת העיר נתניה.

נקודת התחלה: היכל התרבות נתניה, רחוב רזיאל 4.

נקודת סיום: כיכר העצמאות – מול חוף הים, תחילת רחוב הרצל.

עונה מומלצת להמחשת תכני הסדנה: כל השנה.

מגבלות: אין.

דגשי בטיחות: נוהל חציית כבישים – רק במעברי חציה ובאור ירוק.

אין לפצל חוליות, במקרה של טעות בניווט והליכה לאיבוד, יש להישאר במקום ולהתקשר למורה.

סיום הניווט ליד הים – אין לרדת לחוף הים.

דרגת קושי: קל, בר-נגישות.

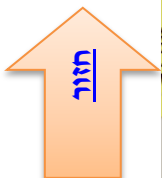
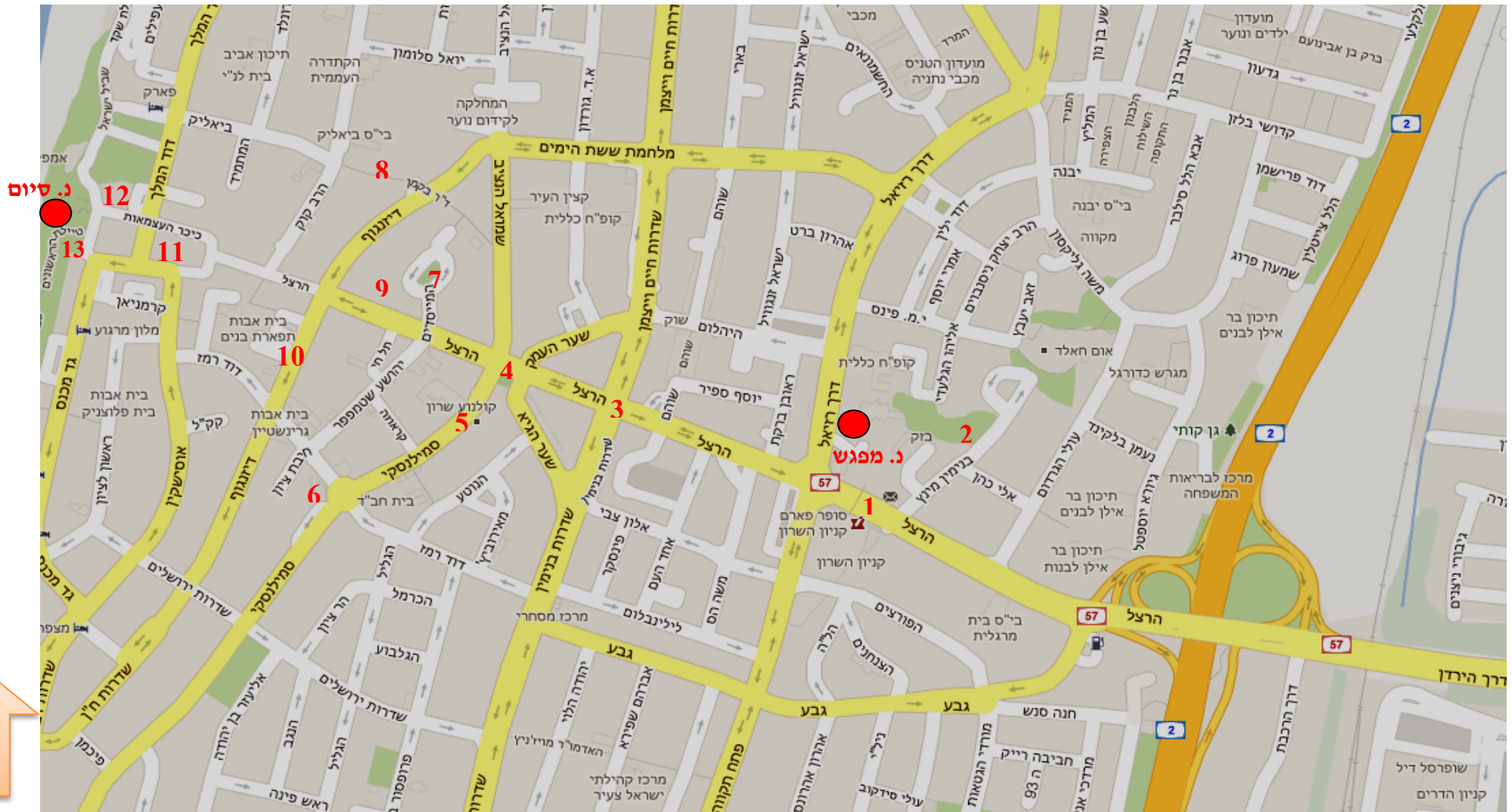
אתרים בתשלום: יש אפשרות לשלב כניסה (בתיאום מראש) למוזיאון לתולדות העיר נתניה.

כמו כן, אפשר לתאם ביקור (מחוץ למסלול) בבית הבאר.

1. [תיאור המסלול](#)
2. [מפת היש"מ](#)
3. [תיאור האתרים שבמסלול](#)
4. [מהלך הפעילות ביש"מ](#)
5. המחשות ואמצעי עזר לניהול היש"מ:
[תחילת הדרך \(1\)](#) – מדברי עובד בן-עמי
[שם וסמל \(2\)](#) – משמעות השם "נתניה" ומשמעות סמל העיר
[ניווט משימתי – דף ניהול למורה \(3\)](#)
[בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי \(4\)](#)
[בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי \(5\)](#) – תשובות למורה
[חידון מסכם \(6\)](#)
[מעגל השל"ח \(7\)](#)
[מהו מעגל השל"ח?](#)
[אום-ח'אלד ועץ השקמה \(8\)](#) – איור
[משה שקד – ראש העיר השני של נתניה \(9\)](#)
6. [תנ"ך: שיר השירים ב, א](#)
7. [ביבליוגרפיה מומלצת](#)
8. [קישורים אינטרנטיים נוספים](#)

תחילת המסלול בנקודת מפגש ברחבת היכל התרבות העירוני. משם נצעד לעבר רחבת בית הדואר המרכזי ובית משפט השלום. נעלה על הגשר החוצה את רחוב הרצל (1) אל קניון השרון. משם נצפה על ציר הרצל – החוצה את מרכז העיר ממזרח למערב. נחזור אל רחבת בית הדואר, נרד במדרגות אל רחוב הרצל ונפנה מזרחה. בפנייה הראשונה שמאלה, לרחוב מינץ, נפנה לכיוון צפון-מזרח, אל הגן שבו נמצא [עץ שקמה עתיק](#), שריד לכפר הערבי [אום-ח'אלד](#) (2) שהיה כאן בראשיתה של העיר נתניה. נחזור אל רחוב הרצל, ונלך בו לכיוון מערב עד [לצומת השדרות ויצמן ובנימין](#) (3). נתקדם במעלה הרחוב אל [כיכר ציון](#) (4). משם נפנה לכיוון דרום-מערב, אל רחוב סמילנסקי 5, אל ["בית זאב" ואל קולנוע "שרון"](#) (5). נמשיך ברחוב סמילנסקי עד למפגשו עם רחוב [דוד רמז](#) 16, שם היה ביתם של הדסה ו**משה שקד** (6) – משה שקד היה קבלן העיר נתניה וראש העיר השני שלה. נמשיך ברחוב רמז לכיוון מערב, נפנה לרחוב שטמפפר, ונחצה את רחוב הרצל לרחוב המייסדים מס' 8, אל [ביתם של חנה ואהרון לנדה](#) (7) – בית הבנוי בסגנון ה"[באוהאוס](#)". נמשיך בסמטה הקטנה אל רחוב בקמן, ונפנה שמאלה, לכיוון מערב. נחצה את רחוב דיזנגוף ונגיע אל [בית ספר "ביאליק"](#) (8) – בית הספר הראשון בעיר. נתקדם אל רחוב ביאליק, ודרכו נחזור אל רחוב הרצל ונפנה בו מזרחה עד [לבית העירייה הישן](#) (9). נחזור ברחוב הרצל לכיוון מערב, נחצה את רחוב דיזנגוף אל המדרחוב ונפנה אל הסמטה היוצאת מרחוב הרצל 2, אל [בית הכנסת "שונה הלכות"](#) (10) – בית הכנסת הראשון של נתניה. נשוב אל רחוב הרצל, אל [כיכר העצמאות](#) (11), נחצה את רחוב דוד המלך אל המשך הכיכר – אל האנדרטה לחללי מערכות ישראל ואל בימת האירועים. בסמוך להן בכיוון צפון, נמצא המבנה ההיסטורי של [קולנוע "אסתר"](#) (12). מכאן נלך בכיוון דרום מערב אל המזרקה דמויית החבצלת [בטיילת הראשונים](#), שם מסתיים המסלול.

מפת היש"מ מתוך: מפות גוגל

תיאור האתרים שבמסלול

הגשר החוצה את רחוב הרצל (1), הרצל 59

הגשר מחבר בין בית משפט השלום בנתניה ובית הדואר המרכזי של העיר. מהגשר אפשר לצפות על הרחוב הרצל, הרחוב המסחרי הראשי של מרכז העיר הקרוי על שם בנימין זאב הרצל. רחוב זה הוא אחד הרחובות הראשונים בנתניה והוא הציר הראשי המתחבר לכביש 57 – שבעבר הגיע עד לטול-כרם (שבתחומי הרשות הפלשתינאית) והיום מתחבר לכביש 6. רחוב הרצל חוצה את מרכז העיר ממזרח למערב, ומגיע עד לכיכר העצמאות הסמוכה לים. מהגשר אפשר לראות את המבנה הטופוגרפי של העיר נתניה. המושבה, שממנה התפתחה העיר, הוקמה על גבי שני רכסי כורכר שביניהם שני אבוסים (עמקי אורך) הנמשכים מצפון לדרום. העומד על הגשר יכול להבחין במערב באבוס החוצה את רחוב ויצמן (הנקרא בהמשכו שדרות בנימין), ולהרחיק במבטו עד לים. המתבונן לכיוון מזרח רואה את מבואותיה המזרחיים של העיר. בעבר, היה זה אזור הפרדסים של המושבה, ומאוחר יותר אזור התעשייה הישן.

אום-ח'אלד – עץ שקמה (2), רחוב מינץ, ליד תחנת מגן דוד אדום

אום-ח'אלד היה כפר ערבי בשרון, בנפת טול-כרם שבמחוז שומרון (1945). הכפר נקרא כך לזכרה של סבחה אמו של ח'אלד בן וליד, ממצביאיו של הנביא מוחמד שכבשו את הארץ בראשית המאה השביעית. בשנות העשרים של המאה הקודמת, קנתה אגודת "בני בנימין" 882 דונם מאדמות הכפר, ועל שטח זה הוקמה המושבה נתניה. במלחמת העצמאות, נכבש הכפר והתרוקן מתושביו. בין הריסותיו, שוכנו עולים ממדינות ערב. המקום שבו ישב הכפר היה לשכונה הנושאת את שמו. השכונה אוחדה מאוחר יותר עם ארבע שכונות סמוכות, והן נקראות יחד בשם "נאות הרצל". בשטח אום-ח'אלד, בתוך גן מטופח, נמצא עץ השקמה העתיק והמפורסם של נתניה. לרגלי העץ ציור גדול של אותה שקמה משנת 1873. האגדה מספרת שמתחת לעץ השקמה, הבודד בסביבתו, נקברה אום-ח'אלד.

במקום שבו שכן הכפר, שכנו אלפי שנים קודם להקמתו יישובים שונים. לראשונה הוקם במקום יישוב בתקופה ההלניסטית, והוא גדל בתקופה הרומית. בחפירות שנערכו במקום, נחשפו גתות, פסיפסים, קירות ומתקנים אחרים מתקופות אלה הרומזים על כך שהיה במקום יישוב בעל אופי חקלאי. מקברים שהתגלו, מניחים שהתגוררו כאן יהודים עוד בימי החשמונאים, וככל הנראה חרב היישוב היהודי במהלך המרד הגדול (66-73 לספירה).

כיכר ציון (4), בהצטלבות הרחובות שער הגיא, הרצל, סמילנסקי

בעבר הרחוק, הייתה כיכר זו הכיכר המרכזית של המושבה נתניה. סמוך לכיכר הוקמו בנייני הקומות הראשונים בסגנון הבאוהאוס, המרכז מסחרי הראשון של העיר ומלון "עדן". בשנות ה-30 של המאה ה-20, נקראה הכיכר "כיכר פוט", על שם קצין המחוז הבריטי. לאחר החלטת האו"ם על חלוקת הארץ, שונה שמה ל"כיכר ציון".

מכיכר ציון בנתניה יוצאים שני רחובות בעלי שמות דומים מאוד: **רחוב שער הגיא ורחוב שער העמק**. זאת משום שלפני שנים רבות הייתה במקום זה התחנה המרכזית של נתניה, שממנה יצאו אוטובוסים לשני כיוונים עיקריים: לירושלים (שער הגיא) ולעפולה (שער העמק).

"בית זאב" וקולנוע "שרון" (5), סמילנסקי 5

הבניין הוקם להנצחת זכרו של **זאב ז'בוטינסקי** וזכרם של לוחמי **האצ"ל והלח"י**. מיום הקמת הבניין, שכנו בו "התנועה הלאומית מייסודו של זאב ז'בוטינסקי", סניף תנועת "חירות" בנתניה, מעוז תנועת הנוער "בית"ר" ועוד.

בסמוך לבניין, נמצא קולנוע "שרון" – אחד המונומנטים הידועים בחיי התרבות של נתניה. המבנה הוקם בשנת 1950 ביוזמתו של אהרון לנדא, וחדל לתפקד כבית קולנוע בשנת 1985. היום הוא עומד נטוש.

בניין על שם משה שקד (6), רחוב דוד רמז 16

משה שקד (1905-1971) היה קבלן העיר נתניה וראש העיר השני שלה. הוא נולד בפולין, עלה לארץ במסגרת הכשרת ה"חלוץ" בשנת 1925, והצטרף לקבוצה שהקימה את הקיבוץ שלימים נקרא "גבעת השלושה". לאחר זמן קצר בקיבוץ, הבין שקד שדרך הקיבוץ אינה מתאימה לו, והוא בחר לעבוד כפועל עצמאי בפתח-תקווה. בין היתר, התמחה שקד בחפירת בארות. לאור הצלחתו בתחום זה, ייסד את "קבוצת הבאר".

"בית לנדה" (7), המייסדים 8

כיכר המייסדים נקראת כך על שם קבוצת המתיישבים הראשונה שהגיעה לנתניה. "בית לנדה" הוא ביתם של חנה ואהרון לנדה, שהתיישבו בנתניה ב-1933. בסוף שנות השלושים, נבחר אהרון לנדה לוועד המושבה, ואחר כך לחבר מועצת העיר, ואף כיהן כסגן ראש העיר מטעם הציונים הכלליים. עיקר פעילותו היה בתחומי הביטחון והבניין. בראשית שנות הארבעים, הקים לנדה את מפעל "תרשיש" ליהלומים, והיה פעיל בוועד הפועל של התאחדות בעלי תעשיית היהלומים. בתחילת שנות החמישים, הקים את קולנוע ותיאטרון **"שרון"** על גבעת "הנוטע" – הגבעה שעליה נטו מייסדי נתניה את אוהליהם בראשית 1929. "בית לנדה" בנוי בסגנון ה"**באוהאוס**".

בית הספר ע"ש ביאליק (8), רחוב בקמן 12

בית הספר נקרא על שמו של חיים נחמן ביאליק, גדול המשוררים שכונה "המשורר הלאומי". בית הספר הוקם בשנת 1930, והיה בית הספר הראשון בעיר. בבית הספר בתחילתו היו שלוש כיתות וגן ילדים. בראשיתו, שימש בית הספר את כל ילדי היישוב. ככזה, הוא תיפקד כבית ספר קהילתי, והודגש

בו נושא השמירה על ערכי התרבות היהודית-ישראלית, תוך שיתוף הקהילה כולה. כך, לדוגמה, טקסים שנערכו לקראת החגים היו אירוע שבו השתתפו לא רק התלמידים והוריהם, אלא גם כל תושבי המקום (כ-130 תושבים).

בעבר, שימש מבנה בית הספר גם לטובת פעילות המחתרות במאבקן על המדינה שבדרך.

בית העירייה הראשון (9), רחוב הרצל 15

במקום זה, התבצעה **חטיפת הסרג'נטים על-ידי האצ"ל**. חטיפתם של שני סמלים (סרג'נטים) בריטים על ידי האצ"ל בחודש יולי 1947, ותלייתם בנתניה, בחורשה שלימים נקראה **"חורשת הסרג'נטים"**, נעשתה כתגובה לתלייתם של שלושה לוחמי אצ"ל על-ידי הבריטים. הלוחמים היו יעקב וייס, אבשלום חביב ומאיר נקר. הסרג'נטים נחטפו והוחזקו במלטשת יהלומים נטושה בשכונת טוברוק בעיר. הבריטים סירבו להיענות לאולטימטום של אצ"ל ולשחרר את הנידונים למוות תמורת שחרור הסרג'נטים. ב-28 ביולי 1947, הועלו לגרדום בכלא עכו שלושת אנשי האצ"ל. למחרת, ב-29 ביולי, נמצאו גופות שלושת הסרג'נטים הבריטיים בחורשת הסרג'נטים. פרשה זו עוררה הד תקשורתי נרחב, ספגה גינויים מחוגים רבים בעולם היהודי, הביאה לרצח חמישה יהודים כנקמה ועוררה פרעות ביהודים בבריטניה. עם זאת, בעקבותיה הפסיקו הבריטים את ההוצאות להורג בארץ.

בית הכנסת "שונה הלכות" (10), הרצל 2 (סמטה פנימית)

בד בבד עם הקמת הבתים הראשונים של המושבה, הוקם צריף עבור בית כנסת. הצריף עמד בסמוך למקום שבו הוקם מאוחר יותר בית הכנסת "שונה הלכות".

עוד בשנת 1934, החליטו פרנסיה של העיר, בראשותו של מר ישראל דב פטקין ז"ל, להקים בה בית כנסת מרכזי מפואר שימש את הקהילה לצרכיה הרוחניים. בית הכנסת נחנך בחג הפסח תרצ"ה, 1935, ושימש בתחילה את כל עדות ישראל. בבית הכנסת התפללו יחד תימנים, בני הארץ ועולים חדשים ממוצא אירופאי.

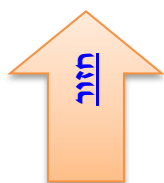
כיכר העצמאות (11)

כיכר העצמאות היא הכיכר המרכזית בעיר. היא הוקמה ב-1939, ונקראה **"כיכר ווקופ"** על שם הנציב העליון הבריטי ארתור ווקופ. עם הקמת מדינת ישראל, שונה שמה של הכיכר ל"כיכר העצמאות". בסמוך לכיכר שוכן קולנוע "אסתר".

כיכר העצמאות, שראשיתו בתכנית הראשונה של העיר שהכין המהנדס משה קסלמן ב-1929, עוד קודם שעלו ראשוני מתיישבי נתניה על הקרקע. כעבור כמה שנים, נערכה תכנית שנייה על-ידי האדריכל הבריטי קליפורד הולידיי. בתכנית זו כבר הותוותה צורתה הכללית של הכיכר כפי שהיא מוכרת היום. בכיכר גם אנדרטה לחללי מלחמות ישראל.

[קולנוע "אסתר" \(12\), כיכר העצמאות פינת רחוב דוד המלך](#)

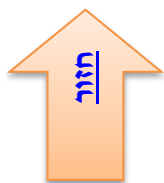
בית התרבות הראשון של העיר נחנך בשנת 1936. האירוע הציבורי הראשון שהתקיים בו היה טקס סיום הלימודים של מחזור א' של בית הספר "ביאליק". באותם ימים, שימש בית הקולנוע כאולם המסיבות והנשפים של תושבי נתניה. בתקופת המנדט הבריטי, שימש המבנה לקליטת מעפילים שהגיעו בדרך בלתי-חוקית לחופי העיר.

מהלך הפעילות ביש"מ

סדר	מיקום הפעילות	נושא הפעילות	תיאור הפעילות	דגש מיוחד	הערות	זמן	ציוד מיוחד
1	היכל התרבות נתניה נקודת המפגש	פתיחת היום הצגת נושא היש"מ	שאלת פתיחה: מה ידוע לך על העיר נתניה? מה אתה אוהב בעיר נתניה? מה מצפה לנו היום? קישור היש"מ לסדנה והצגת המסלול <u>תחילת הדרך – מדברי עובד בן-עמי (1)</u> <u>שם וסמל (2)</u> מקור השם "נתניה" ומשמעות סמל העיר			15 דק'	<u>חבצלת החוף - תמונה</u> <u>תנ"ך, שיר השירים ב, א</u>
2	מנקודת המפגש לגשר שמעל רחוב הרצל	הליכה				5 דק'	
3	גשר מעל רחוב הרצל (1)	<u>תצפית</u>	תצפית על הציר המרכזי בעיר ממזרח לכיוון מערב	<u>ראו תיאור האתרים במסלול</u>		10 דק'	
4	רחבת בית הדואר המרכזי, מצפון לגשר	התארגנות	חלוקה <u>לחוליות</u> רישום תדריך בטיחות לפני היציאה	ראו סעיף דגשי בטיחות + דפי משימות לתלמיד: <u>בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי (4)</u> קביעת שעת הגעה לאחר המשימה האחרונה (שעתיים וחצי) מהיציאה לניווט המשימתי. נוכחות מורה בעמדת ביקורת בבית ספר "ביאליק" עד הגעת החוליה האחרונה	*בסיוע <u>המש"צים</u> יש לוודא עם כל החוליה את המיקום על גבי המפה וסיפור דרך לאתר הבא. התלמידים מקבלים מפה ללא ציון התחנות עליה.	30 דק'	<u>הניווט המשימתי – דף ניהול למורה (3)</u>
5	עץ השקמה וציר רחוב הרצל	ניווט משימתי בחוליות אתרים 12-1	<u>בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי (4)</u>		משימות צילום באתרים: 10,6,3,1	3 ש'	<u>בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי (5)</u> <u>תשובות למורה</u>
6	נקודת ביקורת בכניסה לבית הספר "ביאליק" (6) ברחוב בקמן	הגעת החוליות בזמן סביר לנקודת הביקורת		מורה בעמדת הביקורת			

7	נקודת סיום הניווט בכיכר העצמאות, ליד קולנוע "אסתר" (12)		בדיקת הגעת כלל החוליות. איסוף דפי המשימה ובדיקתם	ריכוז התלמידים		
8	טיילת הראשונים – גן המלך, בדשא בנקודת סיום (13)	סיכום ארוחת צהרים מעגל השל"ח <u>וסיכום</u> <u>היש"מ</u>	<u>חידון מסכם (6)</u> <u>מעגל השל"ח (7) –</u> עשייה ציונית	המורה ירחיב (מעט) לגבי אתרים מסוימים שלאורך המסלול תוך כדי החידון.	60 דק'	

המחשבות ואמצעי עזר לניהול היש"מ

תחילת הדרך (1) – מדברי עובד בן-עמי

"אהבת העם, דבקות למולדת, אמונה בנצח ישראל, התלהבות נעורים וכמיהה ליצירה. בכוחות נפשיים אלה החלה מלאכת בראשית.

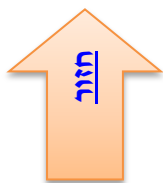
עמדנו מול קשיים אין ספור, התלבטנו הרבה, בכיס לא הייתה פרוטה, מסביב יחס עוין. לא חסרו נבואות שחורות של מומחים ואנשי מקצוע שהוציאו דיבת השרון.

האדמה הזאת – אמרו הם – לא תצמיח כל זרע וכל עץ. רוחות הים המלוחים ישמידו כל עלה ירוק שיוותר. רוח הקדים ורוחות המנשבות מהביצות בסביבה יכריעו, כל כח אנושי יכלו, והיתושים יתישו את כוחות הגברים והנשים. הטף אשר ייוולד לכם ייפול כשבלים אחרי חרמש הקוצרים.

ולמרות הכל הלכנו לעקדה הזאת, אבל עם מיטב החיים הצעירים והיפים וכרתנו ברית עם נתניה בתום נעורים ואהבת עולם..."

(דברי הקדמה של **עובד בן-עמי**, ראש העירייה הראשון של העיר נתניה ומאבות

המייסדים שלה, מתוך: זאב וילנאי, **נתניה בירת השרון**, עיריית נתניה 1964)

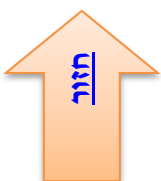
שם וסמל (2) – משמעות השם "נתניה" ומשמעות סמל העיר

העיר קרויה "נתניה" על שם נתן שטראוס, נדבן הציוני מארצות הברית. נתניה נקראת גם "בירת השרון" – על שום היותה העיר הגדולה ביותר באזור השרון; וכן "עיר היהלומים" – בשל תעשיית היהלומים המפותחת שהתקיימה בה בעבר. בשנת 1928, יצאו לארה"ב שניים מראשי "בני בנימין", **עובד בן-עמי ואיתמר בן-אבי**, כדי לגייס כספים להקמת יישוב באזור השרון. לאוזניהם הגיע שמו של הנדיב **נתן שטראוס**. בן-עמי ובן-אבי שמעו על תרומותיו הרבות למען ארץ ישראל, ותקווה התעוררה בלבם שאם יקראו ליישוב על שמו, יתרום הנדיב בעין יפה.

ב-2 ביוני, באותה השנה, שלחו לו השניים מברק ברכה לרגל יום הולדתו ה-80, ובו בישרו לו שהוחלט לקרוא ליישוב על שמו: "נתניה". ראשי היישוב ראו בשם זה עוד משמעות: הודיה לבורא העולם על שנתן בידם (נתן י-ה) את האפשרות להמשיך את השושלת של שניים-עשר השבטים שהתנחלו בארץ, ובייחוד של חצי שבט מנשה שהתיישב באזור. להם, לחלוצים, הועיד הבורא את השממה הזאת, וציווה אותם להפריחה ולעשותה לגן פורח.

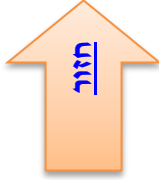
בסמל העיר כמה מרכיבים, וכל אחד מהם מסמל את אחד ממאפייניה של העיר: סמל העיר הוא פרח **חבצלת השרון** – הצומח לאורך המצוק החופי; רקע הסמל הוא מגן – המסמל את ערכה הביטחוני של נתניה; ארובות העשן שבחלקו העליון של הסמל מסמלות את התעשייה המפותחת בעיר; גלי הים שמימין ומשמאל לפרח החבצלת מסמלים את הים שלחופו שוכנת העיר ושבזכותו הייתה נתניה לעיר תיירות מהמפורסמות בארץ; היהלום המופיע בסמל בצורת מגן דוד מלוטש הוא סמל לתעשיית היהלומים המפותחת בנתניה, תעשייה אשר הקנתה לנתניה את התואר "עיר היהלומים". צבעי הסמל הם כחול ולבן – כצבע דגל המדינה. צבע הרקע לסמל העיר ולדגל נתניה הוא כתום – כצבע התפוז הגדל בפרדסי השרון, ושגידולו היה ענף תעסוקה מרכזי בנתניה בימיה כמושבה וגם כעיר. את הסמל עיצב יעקב צימברקנופף (ציס) בשנת 1951.

[אתר עיריית נתניה](#)

[מתוך ויקיפדיה](#)

ניווט משימתי – דף ניהול למורה (3)

מס' חוליה	חברי החוליה	ראש החוליה	טלפון
1			
2			
3			
4			
5			
6			

בעקבות ראשונים בנתניה – ניווט משימתי (4)

עיר צמחה מחולות בעקבות ראשונים בנתניה

”ימי בראשית ישמשו לנו תמיד מקור לעידוד,
לשמחת היצירה, לחידוש רוח האחדות והאהבה”

(עובד בן-עמי, מתוך: זאב וילנאי, "נתניה בירת השרון")

כיכר העצמאות, צילום: ד"ר אבישי טייכר, מתוך: [ויקיפדיה](#)

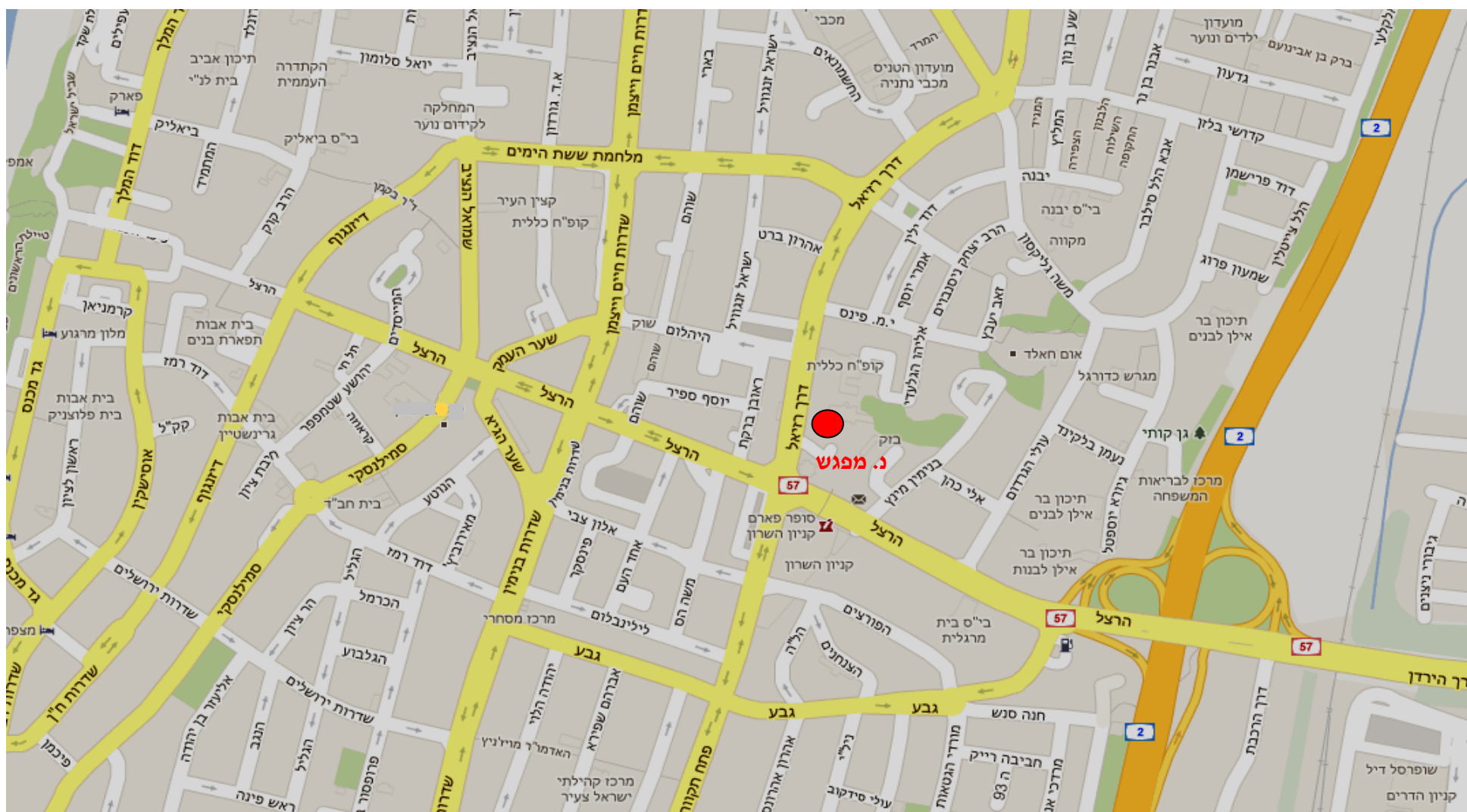
ניווט משימתי

להלן כללי התנהגות, ביטחון ובטיחות בניווט בנתניה :

הוראות בטיחות לניווט בחוליה

1. יש ללכת כקבוצה, אין להתפצל מהחוליה.
 2. חובה לחצות כבישים רק באור ירוק ובמעברי חציה.
 3. יש להקפיד על חבישת כובע לאורך כל המסלול.
 4. יש להקפיד על שתייה!
 5. יש להודיע למורה על כל עיכוב בזמן הפעילות ועל כל תקלה.
 6. אם הלכתם לאיבוד ואין לכם יכולת ליצור קשר, עצרו במקום ובקשו מעוברים ושבים לתת לכם להתקשר מטלפון שלהם.
 7. **יש להגיע אל הנקודה האחרונה בזמן שנקבע.**
 8. יש לנהוג בנימוס ובכבוד.
- מספר הטלפון של המורה הוא: _____.

מפת הניווט המשימת

מתוך : מפות גוגל

לפניכם כתבי חידה שפתרונם יוביל אתכם מתחנה לתחנה. על מנת לא ללכת
לאיבוד, היעזרו במפה, שכן לא לחינם היא ניתנה.

כרטיס מס' 1
המקום שבו הנכס צומדי,
צמדו מייסדי הציר.
מכאן נקנו אדמות המושבה,
כאן החלה תקוות המייסדים
להקים עוד יישוב בארץ ישראל.

🕒 שם המקום: 1, 6, 40, - 8, 1, 30, 4. (בסימטריה)

_____, _____
ליד מנן דוד אדום,
ברחוב מינץ של היום,
צומד צץ גדול כבר הרבה שנים,
המספק את צילו לצוקרי דרכים,
הוא קיים עוד לפני הקמת הציר,
אותו כל איש הכיר.

משימתכם

א. למצוא את הצץ ולגלות את שמו: _____

ב. וילסון, שביקר כאן, הותיר ציור המתאר את רשמיו.

באיזו שנה צייר וילסון את הציור? _____

מה רואים בציור? _____

• **משימת צילום**

צלמו עצמכם בסביבתו של הצץ ובסוף הניווט הציאו את התצלום למורה כהוכחה
שהצעתם אף היצד המבוקש.

כרטיס מס' 2

🚗 לכו לרחוב חוזה המדינה _ _ _ _ והתקדמו לכיוון מערב עד היציע אל הנשיא הראשון שנפגש עם הכרזתו. אלה הן שדרות _____ מכיוון _____ ושדרות _____ מכיוון _____. בפניה הצפונית-מערבית של הצומת, ניצב סניף של בנק _____.

כרטיס מס' 3

קראו את זיכרונותיו של אורי גפני ולכו בעקבותיהם אל הנקודה הבאה.

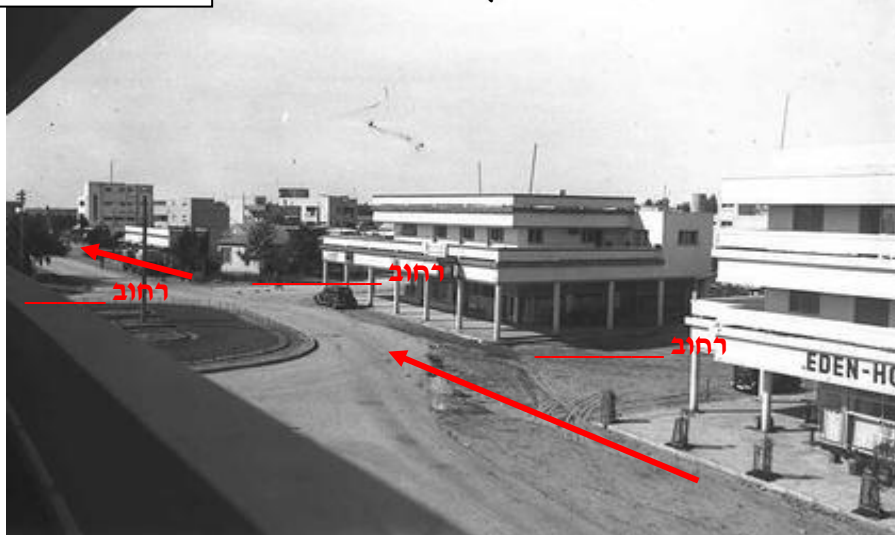
"הייתי בן שמונה כשקמה המדינה, אני לוכד שאבא שלי הכריח אותי להישאר עד ואמר: 'תקשיב, היום יודיע האו"ם על הקמתה של מדינת ישראל'."
(מהו התאריך המדויק? _____)
זרנו ברחוב שטמפר. כדי לשמוע את ההכרזה, ירדנו לקומת הקרקע והתאספנו סביב רדיו פיליפס גדול ממתכת והקשבנו.

מיד עם תום ההודעה ברדיו, אבי לקח אותי ביד ויצאנו ל _____ - _____, התאספנו שם הרבה מאוד אנשים לחלוא את ההחלטה ההיסטורית...."

אורי גפני, מתוך: [לב נתניה](#)

מתוך: [אוסף התצלומים הלאומי](#)

לא הצלחתם בפענוח? לרשותכם רמז: כך זה נראה בעבר

צילום: KLUGER ZOLTAN
30/09/1939

- משימת צילום: צלמו את עצמכם על הרקע המתאים - שילוח שהצעתם אל המקום הנכון.
- התאימו את התמונה לשטח - ציינו על גבי התמונה את שמות הרחובות.

ברטים מס' 4

🚗 🏠 פנו לרחוב סמילנסקי, הקרוי על שם מי שהיה מראשי _____, _____.

בבית מספר 5, תמצאו שם המספר 8 המקום.

1. אֵלֶכָה אִי הָאָרֶץ הַזֶּה?

2. איילו אופיס מוסדיים שכן?

3. כמה האמ'ן ראש התנועה?

4. בסמוך לאמנה לה, עומד אמנה נטוש גדול וארטיס. עד 1985, היה האמנה מרכז

חיי התרבות של הציר . מה היה ייעודו של המבנה? _____

כיצד הוא נקרא? _____

5. שאלו את האנשים הוותיקים ברחוב (פנו בנימוס): מה ידוע לכם על המבנה?

כיצד נראה בעבר?

האם יש לך חוויה הקשורה למקום? נשמח אם תספר לנו: _____

☀️ בפיתוח הצפוני של מכשיר הרחובות רחל וסמילנסקי, אחד הבית שבתמונה.

1. מה צומד שם היום? (תיאור מפורט)
 2. לשו לזכירה הראשית לבניין (שחלקו המצרי של המבנה והכונה לכיוון צפון).
- על קיר הבית יש שלט עצמי רשמי שמו של אחד מחשובי העיר נתניה:

תרומתו לעיר הייתה רבה.

1. גילה את מקור החיים הראשון של העיר

2. היה ה- (ח=ק, +) ה-1 של נתניה = -----

3. תפקיד כ 1, 200, 300 - 5, 70, 10, 200, 10, 5 (באיטרייה) השני של נתניה.

🚗 לכו עם ה"זרם" בהיפוק אותיות _ _ _ לכיוון היט התיכון.

📖 פנו ברחוב שטמפער, הקרוי על שמו של אחד ממייסדי העיר: _ _ _ , _ _ _ .

ומש המשיכו לרחוב הנקרא על שם של:

(א"ת ב"ש: א=ת. ב=ש. ג=ר וכו'.)
 3, י, מ, מ, ח, ק, מ, י

עצרו שם בבית מס' 8. זהו ביתם של חנה ואהרון לנדא, שהתיישבו בתניה ב-1933.
 אהרון עסק בבנייה - בין השאר, בנה בתחילת שנות החמישים את המבנה הגדול ברחוב
 סמילנסקי שא"ל התיוחסתם, הוא: _____

• משימת צילום: צלמו עצמכם על רקע המבנה כק שיראו אותו בבירור (בחרו
 בלוויית המתאימה).

ציונו ב"זרקור מידע: מייסדי נתניה" המצורף, ואלו את שמו של ראש העיר הראשון.
 אפשרו גם לשאל אנשים ברחוב (יש לפנות בנימוס) _____

המייסדים של נתניה היו חברי הסתדרות שמה:

_____ , _____ 🌅

📖 ואם נקראה על שם של _____ - _____

אגודת בני _____ + צעיר הבנים (רמז : יעקב אבינו)

הסתדרות "בני בנימין" הייתה ארגון של בני המושבות שקם בשנת 1921 בהשראת ה"גדעונים". הארגון קרוי על שמם של בנימין זאב הרצל ובנימין רוטשילד. המטרה המקורית של הארגון הייתה לתת סיוע לחקלאים במושבות, אולם מהר מאוד היה הארגון לחברה לרכישת אדמות ולהקמת מושבות. נשיא הארגון היה אלכסנדר אהרונסון, והמזכיר (במונחים של היום – מנכ"ל) היה [עובד בן-עמי](#). (להמשך המסמך : [אגודת בני בנימין](#)).

כרטיס מס' 7

🚗 מרחוב המייסדים, פנו לרחוב: "לאבות + איש" = $\underline{\text{X}} \underline{\text{X}}$ + $\underline{\text{X}}$ (תרכאו לאנאלית והאיצו לשם הרחוב).

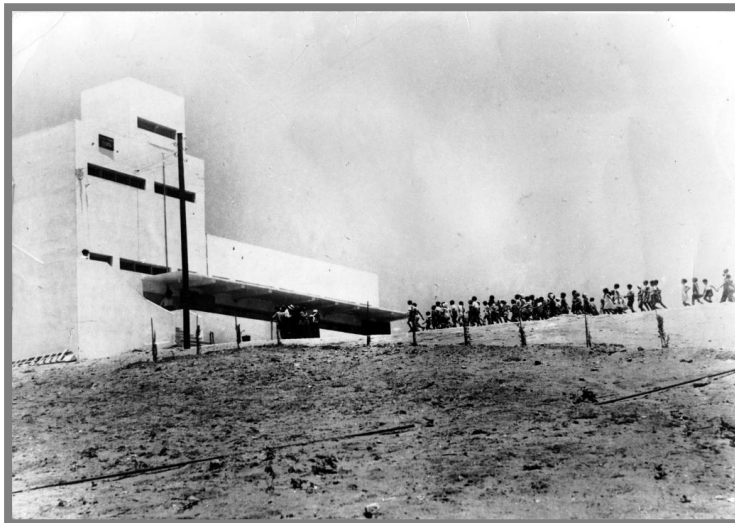
שם עצרו במבנה מס' 10.

מבנה זה שימש בעבר ומשמש היום ל: $\underline{\text{X}}$, $\underline{\text{X}}$.

הוא נקרא על שם המורר הידוע _____ שקיבל את התואר:

_____ .

שט כחול במקום (מחוקק בביתן השומר) מספר על ייצודים נוספים שהיו למבנה זה בעבר, והם:

1. _____
2. _____
3. _____

כך נראה המבנה בעבר. מתוך: [פיקיווקי](#) (מאגר התמונות של ישראל)

ברטיס מי 8

🚗 פנו לרחוב שמו כשם רחוב מפורסם בתל-אביה,

והגיצו שוב לרחוב הרצל.

מכאן, היצרו בתושבי הציר ולכו אל בית הצירייה הראשון של נתניה (בית הצירייה הישן).

בכניסה למבנה, יש שלט שמנציח את פצילות המחתרת במקום.

1. באילו מחתרת מדובר? _____.

כאן נחטפו הסרטיסטים הבריטיים, אשר נתלו לאחר מכן בגלל תלייתם של שלושה חברי המחתרת בכלא.

אחד מחברי המחתרת שנתלו הוא אבשלום חביה, עליכם לאלות מי הם השניים הנוספים.

2. ____

3. ____

כיצד נקרא המבנה בעבר? _____ (רמז : התבוננו בחלית המבנה).

כרטיס מס' 9

🚗 חזרו לכיוון היט ברחוב הראשי – שניה לאדרחוב, והאיצו לבית מס' 2. סמטה
הפונה ממנו לכיוון דרום מביאה אתכם אל "מקדש המצט" הראשון בנתניה. לזה:

שאל: _____ באילו שנה הוקם? _____ משמש גם היום את
_____ על הדלת הראשית חרותים בעץ

כרטיס מס' 10

1. הכיכר המרכזית משנה פניה חדשות לבקריט.

עד לא מלמן, עמדה שם מלרקה

שצוצבה בצורת פרח מיוחד

המסמל את העיר לעד, והוא:

_____ (המלרקה נמצאת היום בתחנה מס' 13)

מה שם הכיכר? _____ . בעבר, היא נקראה "כיכר ווקופ" על שם הנציח
העליון הבריטי ארתור ווקופ.

• משימת צילום

צלמו עצמכם במרכז הכיכר, הציאו את התצלום לאורה כהוכחה שהצעתם אל היעד
המבוקש.

2. במערב הכיכר, לכיוון היט,

יש עמוד העומד כאן הרבה זמן.

סביבו עדר וצבועה:

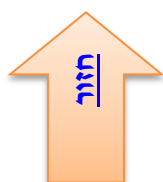
3. על קיר דמוי החומה, יש דמות מלחמה
העומדת / שוכנת (מחק את המיותר)

הדמות היא:

4. המבנה שמצפון היה בעבר קולנוע _____
ובו _____ שמתוכו ה _____ וההגנה
הבריחו _____ , ובינתיים, ב _____
וביין, הסיחו את דעתם של ה _____.

בנק מילים: אצ"ל, בריטים, אסתר, בירה, מרתף, מצפילים.

4. "אף-על-פי" - מצאו את הקשר (רמז: מופיע באחד השלטים הקרובים אליכם).

כרטיס מס' ו

מקום שבו הנכס צומדיט,

צמדו מייסדי העיר.

מכאן, נקנו אדמות המושבה,

כאן החלה תקוות המייסדים

להקים עוד יישוב בארץ ישראל.

🕒 שם המקום: 1, 6, 40 - 8, 1, 30, 4. (בטימטרייה)
אוס חאלד

ליד מנן דוד אדום,

ברחוב מינץ של היום,

צומד עצץ גדול כבר הרבה שנים,

המספק את צילו לעוברי דרכים,

קיים הוא עוד לפני הקמת העיר,

אותו כל איש הכיר.

משימתכם

א. למצוא את העץ ולגלות את שמו. **שקמה**

ב. וילסון, שביקר כאן, הותיר ציור המתאר את רשמיו.

ג. באיזו שנה צייר וילסון את הציור? **1873**
מה רואים בציור? **שרידי מבצר, את עץ השקמה, ערבי רוכב על חמור**

• משימת צילום

צלמו עצמכם בסביבתו של העץ ובסוף הניווט הציאו את התצלום למורה כהוכחה שהצתם אף היעד המבוקש.

🚗 לכו לרחוק חוזה המדינה **הרצל** והתקדמו לכיוון מערב עד היצב אל הנשיא הראשון שנפגש עם המדינה, אלה הן שדרות **ויצמן** מכיוון **צפון** ושדרות **בנימין** מכיוון **דרום**. בפניה הצפונית-מערבית של הצומת ניצב סניף של בנק **לאומי**.

קראו את זיכרונותיו של אורי גפני ולכו בעקבותיהם אל הנקודה הבאה.

"הייתי בן שמונה כשקמה המדינה, אני זוכר שאבא שלי הכריח אותי להישאר עד ואמר: 'תקשיב, היום יודיע האו"ם על הקמתה של מדינת ישראל'."
(מהו התאריך המדויק? כ"ט בנובמבר 1947)
זרנו בר"ח שטמפר. כדי לשמוע את ההכרזה, ירדנו לקומת הקרקע והתאספנו סביב רדיו פיליפס גדול ממתכת והקשבנו.

מיד עם תום ההודעה ברדיו, אבי לקח אותי ביד ויצאנו **לכיכר ציון**. התאספו שם הרבה מאוד אנשים לחלל את ההחלטה ההיסטורית...."

אורי גפני, מתוך: **לב נתניה**

מתוך: **אוסף התצלומים הלאומי**

לא הצלחתם בפענוח? לרשותכם רמז: כך זה נראה בעבר:

צילום :
KLUGER ZOLTAN
30/09/1939

• **משימת צילום:** צלמו את עצמכם על רקע מתאים שיוכיח שהצעתם אל המקום הנכון.

התאימו את התמונה לשטח וצינון על גבי התמונה את שמות הרחובות.

  פנו לרחוב סמילנסקי, הקרוי על שם מי שהיה מראשי התאחדות האיכרים.

בית מספר 5, תמזאו שלט המספר על המקום.

1. לזכר מי הוקם הבניין? זאב ליבוטנסקי, לוחמי האצ"ל ולוחמי הלח"י
6. איזו אופיט מוסדיים שכןו בבניין זה? מוסדות התנועה הלאומית, סניף תנועת "חירות", מועד תנועת "בית"ר", קופ"ח לעובדים הכלליים, קופת העובד הלאומי, בית כנסת "פורת יוסף", הספרייה הלאומית, חל"צ.
7. במה האמין ראש התנועה? בריבונות יהודית בשתי גדות הירדן, שהשלום ייתכן.
8. בסמוך לבניין, עומד מבנה נטוש גדול ומרשים. עד 1985, היה מבנה זה מרכז חיי התרבות של העיר. מה היה ייעודו של המבנה? קולנוע
- מה שמו? שרון על שם מי? האלוף הדיפלומטי שבו נמצאת נתניה
9. שאלו את האנשים הוותיקים ברחוב (פנו בנימוס): מה ידוע לכם על המבנה?

כיצד נראה בעבר?

האם יש לך חוויה הקשורה למקום? נשמח אם תספר לנו:

ברטיס מי 5

🌅 בפיתוח הצפוני של מפעל הרחובות רחל וסמילנסקי, אחד הבית שבתמונה.

3. מה צומד שם היום? (תיאור מפורט) מבנה מסחר ומשרדים גדול, חנות

סופרמארקט

4. גשו לכניסה הראשית לבניין (שבחלקו המערבי של המבנה, פונה לכיוון צפון)

על קיר הבית יש שלט עליו רשום שמו של אחד מחשובי הצייר נתניה. משה שקד
תרומתו לצייר הייתה רבה.

5. גילה את מקור החיים הראשון של הצייר. באר

6. היה ה- (ח=ק, + ו) ה-1 של נתניה = הקבלן

3. תפקיד כ 300, 1, 200 - 5, 70, 10, 200, 10, 5 (באימטרייה) השני של נתניה.

ראש הציוריה

🚗 לכו עם ה"זרע" בהיפוק אותיות **רמז** לכיוון היט התיכון.

📖 פנו ברחוב שטמפר, הקרוי על שם אחד ממייסדי העיר: **פתח-תקווה**

ומשם, המשיכו לרחוב/כיכר הנקראות על שם של:

3, י, **מ, מ, ת, ק, מ, י.** (ב א=ת. ב=ד=ר.....) **המייסדים**

עצרו שם בבית מס' 8. זהו ביתם של חנה ואהרון לנדא, שהתיישבו בתניה ב-1933. אהרון עסק בבנייה. בין השאר, בנה בתחילת שנות החמישים את המבנה הגדול ברחוב סמילנסקי שאליה התייחסתם, הוא: **קולנוע "שרון"**

• **משימת צילום:** צלמו עצמכם על רקע המבנה כך שיראו אותו בבירור (בחרו בלוויית המתאימה).

ציינו ב"זרקור מידע: מייסדי נתניה" המצורף, ואלו את שמו של ראש העיר הראשון.
אפשר גם לשאול אנשים ברחוב (יש לבנות בנימוס).

המייסדים של נתניה היו חברי הסתדרות שמה:

בני בנימין

📖 היא נקראה על שם של **בנימין זאב הרצל** ובנימין רוטשילד

כרטיס מס' 7

 מרחוק המייסדים, פנו לרחוק: "לאפות + איש" = **בקמן** (תרמנו לאנלית והאיצו לשם הרחוק).

שם עצמו במקנה מס' 10.

מבנה זה שימש בעבר ומשמש היום ל: **בית ספר**

הוא נקרא על שם של מורכר ידוע **ביאליק**, שקיבל את התואר **המורכר הלאומי**

שלט כחול במקום (מחוקק בביתן השומר) מספר על ייצודים נוספים שהיו למבנה זה בעבר והם:

1. **מגדלור לספינות מעפילים.**
2. **מרכז אימונים של הצדנ"ע.**
3. **מרכאה ותחנת מכן דוד אדום.**

🚗 פנו לרחוב שמח כשם רחוב מפורסם בתל-אביב **דיז'נלנד**.

והאיצו שוב לרחוב הרצל.

מכאן, היצגו בתושבי הציר והאיצו אל בית הצירייה הראשון של נתניה (בית הצירייה הישן).

בכניסה למבנה, יש שלט שמנציח את פצילות המחתרת במקום.

1. באילו מחתרת מדובר? **האצי"ל**

5. כאן נחטפו הסרדנטים הבריטים, אשר נתלו מאוחר יותר בלל תלייתם בכלא של פלוגה חברי מחתרת.

אחד מחברי המחתרת שנתלו הוא אבשלום חביב. עליכם ללמוד מי הם השניים הנוספים.

מאיר נקר.

יעקב וייס.

3. כיצד נקרא המבנה בעבר? **בית המוסדות** (רמז: התבוננו בחזית המבנה)

כרטיס מס' 9

1. חזרו לכיוון היט ברחוב הראשי שנהיה למדרחוב, והגיעו לבית מס' 2. סמטה הפונה ממנו לכיוון דרום מביאה אתכם אל "מקדש המצט" הראשון בנתניה. לזה: **בית הכנסת**

2. שמו: **"שונה הלכות"** באילו שנה הוקם? **תרצ"ה, 1935** משמש גם היום את בני כל העדות בנתניה על הדלת הראשית חרותים בצל הסמלים של **שניית-עשר השבטים**.

כרטיס מס' 10

1. הכיכר המרכזית משנה פניה חדשות לבקרים. עד לא מלמן, עמדה שם מזרקה שצוברה בצורת פרח מיוחד המסמל את העיר לעד, והוא: **חבצלת (חבצלת החוף או חבצלת השרון)**

מה שם הכיכר? **הצמאות**. בעבר נקראה "כיכר ווקופ" על שם הנציב העליון הבריטי ארתור ווקופ.

• **משימת צילום**

צלמו צמחם במרכז הכיכר, הציאו את התצלום למורה כהוכחה שהצעתם אל היעד המבוקש.

2. במערב הכיכר, לכיוון היט, יש צמוד הצומד כאן הרבה למן. סביבו גדר, וצבעה **כרמל, אפור** – **הסימבוליזם יתכן שישתנה**.

3. על קיר דמוי חומה, יש דמות מלחמה הצומדת / שוכנת (מחק את המיותר) הדמות: **שוכנת**.

חייל

4. המבנה שמצפון היה בעבר קולנוע **אסתר**.

ובו **מרת'ר** שלתוכו ה **אצ"ל** וההגנה

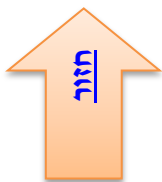
הבריחו **מצפיליט**. ובינתיים, **בירה**

וביין, הסיחו את דעתם של **הבריטית**.

בנק מיליט: **אצ"ל**, **בריטית**, **אסתר**, **בירה**, **מרת'ר**, **מצפיליט**.

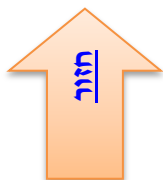
5. "אף-על-פי" - מצאו את הקשר (ראו: מופיע באחד השלטים הקרובים אליכם)

שמה של ספינת מצפיליט שהגיעה לחופי נתניה.

חידון מסכם (6)

1. הרחוב הראשי במרכז העיר : **הרצל**
2. ראשיתה של נתניה ברכישת הקרקעות מהכפר הערבי : **אום-ח'אלד**
3. במקום שבו היה הכפר, ניצב עדיין עץ **שקמה** עתיק.
4. נשיא אחד וברון אחד נפגשים בצומת הרחובות **ויצמן (חיים) ובנימין רוטשילד**.
5. כיכר שבה הוקם המרכז המסחרי הראשון של העיר נתניה ושכמה רחובות חוברים אליה : **כיכר ציון**
6. האחד עבור התנועה, והשני עבור התרבות : **"בית זאב" וקולנוע "שרון"**.
7. בפינת הרחובות ביתו של ראש העיר השני : בית **שקד**. והיום הוא מבנה ציבורי.
8. בבית מס' 8 ברחוב **המייסדים**, גרו חנה ואהרון לנדה – מראשוני המתישבים.
9. האגודה שייסדה את נתניה שייכת לדור השני של מקימי המושבות הראשונות, ונקראה **אגודת "בני בנימין"**.
10. על שמו של משורר עברי דגול, אני נקרא, מימי ראשית העיר ועד עתה : **בית ספר "ביאליק"**
11. בי נתפסו הסרג'נטים האנגלים, ומאז הייתה המושבה לעיר, הייתי בית לראשיה : **בית העירייה הישן**.
12. בית הכנסת הראשון הוקם ב-1935, ונקרא **"שונה הלכות"**.
13. בעבר, נקראה כיכר ווקופ – על שם הנציב העליון הבריטי. עם הקמת המדינה, שונה שמה **לכיכר העצמאות**.
14. אולם נשפים ותרבות נהיה עם הימים לקולנוע **"אסתר"**. בימי המאבק בדרך למדינה, הועברו אליו בחשאי **מעפילים** שירדו בחוף הים, ממש מתחת לאפס של הבריטים.

המסר הערכי: באחריותי לתרום את חלקי להמשך המעשה הציוני.

כללי השיחה

- א. שיחה במעגל.
- ב. דיבור ברשות.
- ג. משפט קצר.
- ד. הקשבה.
- ה. תגובה עניינית ולא שיפוטית.

שאלות מנחות

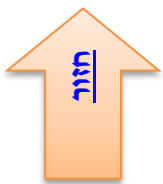
1. מה למדנו היום שהיה חדש עבורך?
2. לאור הפעילות ביש"מ, במה בא לידי ביטוי המעשה הציוני בנתניה?
3. עם השנים, נהייתה נתניה ממושבה חקלאית לעיר. במה באים לידי ביטוי בעיר, שצמחה מהמושבה, המעשה הציוני והעשייה הציונית?
4. המורה יקריא את **המנון נתניה** – שנכתב ע"י דב זמיר, במלאות יובל שנים להיווסדה – ויקשר בין ההמנון לבין הדברים שנאמרו בנושא העשייה הציונית אז והיום.
5. מהו בעיניך מעשה ציוני היום? כיצד אתה יכול להביא מעשה כזה לידי ביטוי מעשי?
נסיים בדברי עובד בן-עמי: **"ימי בראשית ישמשו לנו תמיד מקור לעידוד, לשמחת היצירה, לחידוש רוח האחדות והאהבה"**
עובד בן-עמי – ממייסדי המושבה נתניה וראש העיר הראשון.

אום-ח'אלד ועץ השקמה (8) – איור משנות ה-80 של המאה ה-19

מתוך: זאב וילנאי, נתניה בירת השרון 1964

נמצא בתוך [פורום פרש](#) הודעה מס' 864 מתאריך 26.4.05

תנ"ך

[שיר השירים ב, א](#)

ביבליוגרפיה מומלצת

- אבשלום, שמואלי ומשה, ברור (עורכים) (1982), **ספר נתניה**, עם עובד.
- אשל, אריה (1990), **שבירת הגרדומים**, הוצאת זמורה-ביתן.
- בגין, מנחם (1950), **המרד**, הוצאת אחיאסף.
- בן-נר, ארצית (1983), **נתניה שלי**, נתניה: המרכז הפדגוגי האזורי.
- דווידוביץ', שר-אל (1992), **נתניה – סיפורה של עיר**, מוטיב דביר כצמן, עיריית נתניה.
- וילנאי, זאב (1964), **נתניה – בירת השרון**, עיריית נתניה.
- כנען, חביב (1976), **גרדומים בנתניה**, הוצאת הדר.
- לבני, איתן (1987), **המעמד – מבצעים ומחתרת**, הוצאת עידנים-ידיעות אחרונות, עמ' 256-259.
- **ספר תולדות ההגנה**, כרך שלישי, הוצאת עם עובד.

קישורים אינטרנטיים נוספים

[אום-ח'אלד](#) – ויקיפדיה

[אום חאלד-](#) ראשיתה של נתניה

[בית הבאר](#) – מרכז למורשת העיר

[האגודה לעידוד התיירות בנתניה](#)

[נתניה](#)

[נתניה – עיר מחולות צמחה](#) – באתר קישורים לתולדות העיר, סיפורים, סרטים, תמונות ועוד

[עץ השקמה](#) – ויקיפדיה

[פיקוס השקמה המרשים בנתניה](#)

[קולנוע "אסתר"](#) ויקיפדיה

[ראשי העיר נתניה](#)

תולדות נתניה

תפאולו לאום-ח'אלד

נתניה 1929 - יוטיוב

